

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์
“รูป — รูปธรรม, สภาพที่แตกสลาย, สภาพที่ไม่รู้อะไร”

รูป อ่านแบบภาษาบาลีว่า **รู - ปะ** แปลว่า **สภาพธรรมที่แตกสลาย** เป็นการแสดงถึงความเป็นจริงของสภาพธรรมอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเหตุปัจจัย แต่ไม่ใช่สภาพรู้ ไม่ใช่ธาตุรู้ แต่มีจริง รูป มีหลายรูป เป็นแต่ละหนึ่งๆ ไม่ปะปนกัน ถ้าไม่มีการฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ไม่มีทางที่จะเข้าใจถูกเห็นถูกตรงตามความเป็นจริงของธรรมได้เลย

ข้อความจากปรมัตถโชติกา อรรถกถา ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ สามเณรปัญหา แสดงความเป็นจริงของรูป ไว้ว่า **“มหาภูตรูป ๔ (ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม) และ รูปทั้งหมด ที่อาศัยมหาภูตรูปนั้นเป็นไป ท่านเรียกว่า รูป เพราะอรรถว่า แตกสลาย”**

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ทุกคำ เป็นคำจริง เป็นคำอนุเคราะห์เกื้อกูลให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกตรงตามความเป็นจริงของธรรม ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจไปที่ละคำแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะมีความเข้าใจถูกเห็นถูกได้ เพราะถ้าไม่ตั้งต้นที่ว่า คำนั้นคืออะไร กล่าวไปทั้งวันก็ไม่รู้อะไร เพราะเต็มไปด้วยความไม่รู้ พุดในคำที่ไม่รู้จัก

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง มีคุณค่าอย่างยิ่ง ก็จะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการศึกษา ไม่ประมาทในแต่ละคำที่ได้ยินได้ฟัง เมื่อค่อยๆ ศึกษาไปตามลำดับ ความเข้าใจก็จะค่อยๆ เจริญขึ้น และธรรมนั้นไม่ต้องไปแสวงหาที่ไหนเลย เพราะมีจริงทุกขณะ รวมถึงสภาพธรรมที่เป็นรูป หรือ รูปธรรม ด้วย

รูป หรือ รูปธรรม เป็นสภาพธรรมที่มีจริง แต่ไม่รู้อะไร ไม่รู้อารมณ์เหมือนอย่างนามธรรม **รูปธรรม มีทั้งหมด ๒๘ รูป** เช่น สี เสียง กลิ่น รส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ดิ่ง ไหว ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นต้น ซึ่งเป็นสภาพธรรมที่ไม่รู้อะไรทั้งสิ้น

สี ซึ่งเป็นสิ่งที่ปรากฏทางตา ไม่ใช่สภาพรู้ เสียงไม่ใช่สภาพรู้ กลิ่นไม่ใช่สภาพรู้ รสต่างๆ ไม่ใช่สภาพรู้ เย็นหรือร้อน อ่อนหรือแข็ง ไม่ใช่สภาพรู้ เพราะฉะนั้น ก็เป็นสภาพธรรมที่เป็นรูปธรรม แต่ที่ได้ยินเสียง ที่เสียงกำลังปรากฏ แสดงว่าต้องมีสภาพได้ยิน มีสภาพที่รู้เสียง เสียงนั้นจึงปรากฏได้ ถ้าไม่มีสภาพรู้เสียง ต่อให้เสียงเกิดขึ้นที่ไหนก็ตาม แต่ถ้าไม่มีสภาพรู้เสียง เสียงนั้นก็ปรากฏไม่ได้ นี่คือความเป็นจริงของธรรม ที่ใครๆ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเป็นรูปแต่ละรูปแล้ว ก็ไม่ใช่สัตว์ บุคคลตัวตน ประโยชน์ของการศึกษาเรื่องรูปธรรม คือเข้าใจว่า เป็นธรรม ไม่ใช่สัตว์ บุคคลตัวตน

ธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงนั้น ไม่ต้องไปแสวงหาที่ไหน เพราะมีจริงทุกขณะ ทุกขณะเป็นธรรม ไม่พ้นไปจากธรรม กล่าวคือ จิต (สภาพธรรมที่เป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้แจ้งอารมณ์) เจตสิก

(สภาพธรรมที่เกิดร่วมกับจิต) และ รูป (สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไร) แต่ละอย่าง แต่ละประเภท เป็นธรรมแต่ละหนึ่ง ไม่ปะปนกัน หากความเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตนในสภาพธรรมเหล่านั้นไม่ได้เลยจริง ๆ

ชีวิตที่ดำเนินไปในแต่ละวัน ตั้งแต่ตื่นจนกระทั่งหลับไป ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงขณะที่จุติจิตเกิดขึ้นทำกิจเคลื่อนพ้นจากความเป็นบุคคลนี้ ขณะนั้นๆ ก็มีแต่นามธรรมกับรูปธรรมเท่านั้น เมื่อยังไม่ได้ศึกษาก็ยังไม่รู้ไม่เข้าใจ แต่เมื่อได้ศึกษาแล้วจะมีความเข้าใจถูกต้องว่า มีธรรมอยู่ตลอดเวลา ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ไม่พ้น ๖ ทางนี้เลย ซึ่งจะต้องอาศัยการฟัง การศึกษา พระธรรม สะสมความเข้าใจถูกต้อง เห็นถูก ไปตามลำดับ เพื่อมั่นคงในความเข้าใจถูกต้องเห็นถูกในลักษณะสภาพธรรมตามความเป็นจริงว่า เป็นเพียงธรรมแต่ละหนึ่งที่มีจริงและกำลังปรากฏ ซึ่งมีให้ศึกษาอยู่ทุกขณะจริง ๆ

การที่จะรู้ธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริง ต้องมีความรู้ตั้งแต่ขั้นต้น คือเริ่มจากการฟัง ธรรม ฟังในสิ่งที่มีจริง ซึ่งเป็นเรื่องของนามธรรม และ รูปธรรมบ่อยๆ เนืองๆ เมื่อไม่ขาดการฟัง ก็จะค่อยๆ เพิ่มพูนความมั่นคงในความเป็นจริงของสภาพธรรมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ไม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใด ธรรมก็เป็นธรรม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น เป็นจริงอย่างไร ก็เป็นจริงอย่างนั้น ถ้าเป็นกาลเวลาที่ว่างจากพระพุทธรศาสนา ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นในโลก สัตว์โลกก็จะไม่สามารถเข้าใจความเป็นจริงของธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริงได้ เพราะไม่มีผู้ที่ได้ทรงตรัสรู้และทรงแสดงความจริง แต่เมื่อเป็นกาลที่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นในโลก เมื่อนั้นก็จะมีการทรงแสดงพระธรรมอนุเคราะห์ให้สัตว์โลกได้เข้าใจ จากความไม่รู้ ก็จะค่อยๆ รู้ขึ้นไปตามลำดับ ด้วยความเข้าใจพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง

ธรรมเป็นเรื่องที่ละเอียด ยากที่จะเข้าใจ แต่สามารถที่จะเข้าใจได้เมื่อศึกษาเข้าใจสภาพธรรมที่ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตน ตามความเป็นจริง เนื่องจากเราคุ่นเคยกับความเป็นตัวตน คุ่นเคยกับความเป็นเราที่ได้สะสมความไม่รู้มาอย่างเนิ่นนาน จึงหลงยึดถือสภาพธรรมที่กำลังปรากฏว่าเป็นตัวตน เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นเรา ดังนั้น จึงควรที่จะศึกษาธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริง เพื่อจะได้เข้าใจถูกต้องเห็นถูกตามความเป็นจริง เพื่อละคลายความไม่รู้ ละความเห็นผิดในสภาพธรรมที่เข้าใจผิดว่าเป็นตัวตน จนดับความเห็นผิดว่าเป็นสัตว์เป็นบุคคลได้หมดสิ้นไม่เกิดอีกเลย

การมีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาคำจริงแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งในชีวิตที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ที่มีโอกาสได้สะสมสืบต่อความเข้าใจธรรม ซึ่งจะเป็นที่พึ่งต่อไปทั้งในชาตินี้และชาติต่อ ๆ ไป.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]